GAUTENG DEPARTMENT OF EDUCATION
SENIOR CERTIFICATE EXAMINATION

POSSIBLE ANSWERS FOR : MERCANTILE LAW SG

QUESTION 1
COMPULSORY

1.1 C
1.2 B
1.3 A
1.4 D
1.5 C
1.6 C
1.7 D
1.8 B
1.9 B 9X2=(18)

1.10 Only the payee can receive payment from the drawer.

1.11 Is a person who, without being instructed, acts on behalf of one who is absent, in order to safeguard that person's property.

1.12 If a person dies without a will.

1.13 Whereby each testator benefits in terms of the will

1.14 Conduct

1.15 As a general rule the performance of a mandate in person

1.16 Model set of Articles of Association for a public company.

1.17 No changes on cheques – 2001
Banker could dishonour cheque

1.18 Liabilities exceed assets / No longer in position to pay debts.

1.19 On the order of the court, all the insolvent's assets are taken away from him.

1.20 Selling of assets on auction to pay creditors 11x2=(22)

1.21 False = Company / Close Corporation

1.22 False = Certificate of Incorporation

1.23 False = Estate agent

1.24 False = co-surety

1.25 False = two witnesses 5x2=(10)
[50]

QUESTION 2
LIENS / CLOSE CORPORATIONS

2.1

2.1.1 Retains the lien – retention of the key is sufficient proof

2.1.2 No retention – must fence the property in

2.1.3 Retains the lien – when he gives up the property to debtor's trustee. 3x3=(9)

2.2
- Salvage lien
- Improvement lien 2x2=(4)

2.3

* The expenses must be incurred bona fide, in good faith.
* The person who incurred the expenses honestly believed that it was done for the owner.
* Motor mechanic who repairs a car for somebody whom he knows is not the owner will not have a lien.
* The owner must benefit or be enriched by the expense.
* The market value of the property was increased.
* To beautify the property is not entitled to a lien. 5x2=(10)
Eg. a person who does not like a carpet and replaces it with another, will not retain a lien over the property.

2.4 2.4.1 False – Members
2.4.2 True (5)

2.5

* The Founding Statement serves as the charter of the close corporation.
* It can be compared to that of a company's memorandum of association.
* This document must be drawn up in the prescribed form and signed by every person who wishes to become a member.
* The CC is required to keep a copy of its founding statement and proof of registration at its registered office. 3x2=(6)

- The full or shortened name of the CC
- The principal business to be carried out
- The postal address and registered office
- Full name and ID number of each member
- Members' interest expressed as %
- Particulars of members' contributions
- Name and address of accounting official
- The date on which the financial year ends 3x2(6)

2.6 - Each member is a representative of the CC, and has the authority to bind the CC.
- Any act by a member that is not in connection with the CC does not bind the corporation, unless the members authorise such acts.
- CC offers limited liability to its members.
- BUT members can be severally and jointly liable for the debts of the CC towards third parties if certain regulations of the law are trespassed.
- The loss of limited liability does not provide a certain amount of protection to creditors.
- Under certain circumstances members may lose protection against limited liability.

* Where transactions in the name of the CC are entered into, without using the abbreviation "CC"
* If the members allow the number of members to exceed ten.
* If the business is run in a reckless manner. 5x2=(10)

[50]

QUESTION 3
LEASE OF IMMOVABLE PROPERTY / WILLS

3.1

3.1.1 Written application
3.1.2 Rural
3.1.3 Hire before purchase
3.1.4 Public Auction
lease contract
tenant is occupying the property 8x1=(8)

3.2

- The tenant may cancel the contract and claim damages.
- The tenant may cancel the contract and quit the property.
- IF the property has become dangerous or unsuitable for human habitation.
* The tenant cannot force the landlord to effect the necessary repairs, he may resort to the following remedies:
  - The tenant may have the repairs effected and deduct the costs involved from the landlord, provided he has informed the landlord of his intentions.
  - He may claim a proportionate reduction in the rent.
  - The tenant may vacate the property without being liable for further rent. 5x2=(10)

3.3

- Where the tenant fail to pay rent
  * Forfeiture clause
- Where the tenant misuses the property
- Where the tenant fails to return the property on termination of lease.
- Claim specific execution plus damages. 3x2=(6)

3.4.1

- Voluntary declaration which must be made in a prescribed legal manner.
- Where a person determines what must happen to his estate. 2x2=(4)

3.4.2

- Is a schedule or annexure to an existing will
- Which is made to augment or amend the will 2x2=(4)

3.5

- Must take possession of all goods, books or documents.
- Must render an inventory.
- Must open a banking account in the name of the estate.
- Must publish a notice in the Government Gazette of his/het appointment.
- Must ascertain whether the estate is insolvent or not.
- If he/she finds that the estate is insolvent, he/she must give notice to the Master.
- If the estate is insolvent he/she must inform the creditors. 4x2=(8)
- If the estate is solvent, he/she must go ahead with the planning for the liquidation.

3.6

- **Joint will** – Testators may change any clauses, without knowledge of co-testator.
- **Reciprocal** will – In this case the survivor who receives the advantage may not change or revoke the will. 2x2(4)

3.7

3.7.1 The person died without a will.
3.7.2 16 years
3.7.3 Executor
Letters of Executorship (6)

[50]

QUESTION 4
NEGOTIABLE INSTRUMENTS / COMPANIES ACT

4.1
4.1.1

- Cheque has a twofold nature
- Firstly it is a bill
- Secondly it is a mandate from a customer to his bank to pay a certain amount of money
- The relationship is based on commercial usage
- Relationship is therefore one of debtor and creditor
- A banker is entitled to refuse payment if the cheque does not comply with the necessary essentials
- It is the duty of the customer to notify his/her banker if he/she knows that his/her signature is forged 5x2=(10)

4.2

* When the drawer's funds are insufficient, except if an overdraft facility has been arranged.
* When payment has been stopped by the drawer.
* When notified of the death of the client.
* When notified that the client is insolvent.
* If the client and bank mutually agreed to suspend payment
* When the cheque is not sign, or any alterations are made without the signature of the drawer.
* The cheque is stale (six months for a private cheque and three months for a state cheque).
* The cheque is forged / torn / mutilated.
* The cheque may be postdate
* Words and figures differ. 4x1=(4)

4.3

* Perpetual succession / continues to exist even if members die / Cease to exit under Companies Act.
* It was legal a personality / It does have rights and duties / separate legal entity 3x2=(6)

4.4

4.4.1 One
Fifty
4.4.2 Seven
4.4.3 Special resolution (6)

4.5

- Memorandum of Association in prescribed form
- Articles of Association in prescribed form
- Notice of registered office
- Written consent to act as director
- Written consent to act as auditor
- Proof of payment of registration money
- Proof of payment of annual subscription 6x2=(12)

4.6

- In the case of a private company
* Application must be done in a prescribed manner
* A statement by each director to the effect that the capital of the company is, in his opinion, sufficient.
* If not, the reasons for inadequacy and the means by which the company is to be financed.
* Particulars of directors and officials
* Consent by an auditor to his appointment.
* Proof that the prescribed annual duty has been paid.
* The consent of each director to act as director. 6x2=(12)

[50]

QUESTION 5
MORTGAGE AND PLEDGE

5.1

- Special mortgage must be registered.
- A written document (mortgage bond) must be drawn up.
- Must be drawn up by a notary public.
- Contains the following particulars:
  - the property bonded
  - the interest to be paid
  - the date and manner of payment
- The bond must be signed by the owner.
- The Registrar of Deeds signs the document.
- He validates the bond with the official seal.
- It is important that the bond be submitted for registration within two months. 6x2=(12)

5.2

* **Interest**
- The most important motive for advancing money is generally to earn interest.
- The percentage interest charged on the capital amount is stipulated in the mortgage bond.
- Included in the monthly payment of the loan amount. (5)

* **Foreclosure clause**
- If the mortgagor fails to pay the sum of money, the mortgagee can exercise its right by calling up the full amount, which includes capital and interest.
- Is generally incorporated into mortgage bonds and stipulates that the mortgagee may cancel the bond.
- The bank may have the property sold to obtain payment.
- Any surplus from the sale will be paid to the mortgagor. (7)

5.3
5.3.1

- One person obtains the right over the movable property
- Object of securing a obligation 2x2=(4)

5.3.2

- One person obtains a right over the immovable property
- Object of securing a obligation 2x2=(4)

5.3.3

- Results from an order of court.
- The sheriff of the court attaches the property of the debtor.
- Object of selling it on auction and pay the debt 2x2=(4)

5.3.4

- Depends on the existence of a valid debt
- Cover a future advance
- Overdraft facilities 2x2=(4)

5.3.5

- Particular kind of special mortgage
- Granted by a buyer of immovable property;
- in favour of the seller 2x2=(4)

5.4

- Discharge of the principal debt
- Destruction of mortgaged property
- Novation
- Prescription
- Alienation
- Renunciation of rights
- Extinction of title
- Merger
- Order of court
- In terms of a judgement 6x1=(6)

[50]

QUESTION 6
INSOLVENCY / PARTNERSHIPS

6.1

- Compensation by reason of personal injury or defamation
- A pension to which he is entitled
- Indemnification or compensation
- Assets obtained after sequestration, as a result of his own labour
- The clothing and bedding and other essential means of livelihood
- Life policies taken out on the insolvent's own life
- Assets obtained by the sale or exchange 5x2=(10)

6.2
6.2.1

- If the debtor applies for a sequestration order himself, the process is known as voluntary surrender of estate.
- He normally does so to relieve the pressure being placed upon him by his creditors.
- To the benefit of his creditors 2x2=(4)

6.2.2

- The debtor must publish, before the date of application, a notice of surrender of estate in the **Government Gazette** as well as in a **newspaper** in circulation in the district in which he resides or conducts business.
- The debtor must send or hand over, publication of the notice of surrender of estate, to each creditor.
- The debtor must draw up a statement of affairs and lodge two copies thereof at the Master's office.
- On receipt of the statement of affairs the Master, may direct the applicant to have one or more of the specified assets valued.
- The statement of affairs must be open for a period of fourteen days to inspection by any creditor. 5x2=(10)

6.3

6.3.1

- General or ordinary partnership 1x2=(2)

6.3.2

- The period
- The nature of the business
- The contributions of each partner
- Salaries and bonuses to partners
- Settlement of disputes
- Procedure at death or retirement
- Authorised withdrawals
- Sharing of profit and losses
- Interest on each capital and withdrawals 6x1=(6)

6.3.3

- The object of the partnership must be legally enforceable.
- If they conflict with the law, (company law) the agreement is void. 2x2=(4)

6.3.4

- Partners have a trustworthy relationship with one another.
- A partner must account for any assets in his possession.
- Ensure that proper books are kept and allow co-partners free access to them. 3x2=(6)

6.3.5

- During the existence of the partnership the partners are jointly liable for partnership debts.
- A creditor, therefore, cannot hold one of the partners severally liable for the total amount owed.
- This means that the creditor has a choice to hold either all the partners or one of the partners liable for the whole debt. 2x2=(4)

6.3.6

- Continuous arguments between partners
- Adultery committed by one partner with another partner's wife
- Neglect of duty by a managing partner
- No profit expected
- A partner declared mentally disordered
- The incapacity of a partner owing to a long illness
- The disappearance and continued absence of a partner 3x2=(6)

[50]

QUESTION 7
AGENCY

7.1

* The parties must be in one mind concerning the service
* The remuneration attached thereto
* Rights and obligations are conferred on the principal 3x2=(6)

7.2

- Payment of promised commission
- Reimbursement of agent's expenses
- Indemnification of the agent against claims of third parties 3x2=(6)

7.3

* When the principal signs a blank power of attorney
* The owner stands by and allows another person to sell the article.
* A person authorizes his housekeeper to purchase household necessities.
* A parent permits his child to buy goods on credit.
* Previous transactions 4x2=(8)

7.4

* Punctual performance of mandate
* Performance of mandate in person

- An agent has the duty to carry out the instruction which he has undertaken.
- If he does not do so the principal will be able to hold him liable for damages.
- He will also forfeit his right to remuneration.
- The principal can hold him liable for the damages which he suffered as a result of the unauthorised act.
- The agent must carry out his instruction with the necessary knowledge, care and skill.

- As a general rule, an agent is obliged to execute his instruction personally.
- He may not, therefore, give someone else the instruction. There are **two exceptions**:

* If he obtained the necessary consent from his principal.
* Where an acknowledged trade usage is used to appoint subagents. 6x2=(12)

7.5

* The agent must intend to act as an agent.
* The agent must have a specific principal in mind.
* It must be possible to ratify the action.
* The person on whose behalf the contract is entered into must indicate his ratification. 4x2=(8)

7.6

- On completion of the work
- On the expiration of time
- On revocation by the principal
- On the agent's renunciation of his office
- On the death or insanity of the principal or agent
- When the business is declared insolvent
- Mutual agreement between agent and principal 5x2=(10)

[50]

QUESTION 8
SURETYSHIP / INSOLVENCY

8.1

- The right of excussion
- Arises as soon as the creditor holds the surety liable for the debt.
- Surety may claim that the creditor should take steps against the debtor before he himself will be liable.
- If the creditor, however, cannot claim the full debt from the debtor by excussion, the surety must pay the cost of the excussion.

Where the debtor is insolvent.

* Where the debtor is abroad and has left nothing behind.
* Debtor is protected by a personal remedy e.g. minor. 6x2=(12)

8.2

- The right (benefit) of division
- The right (benefit) of cession of action 2x2=(4)

8.3

- His liability is limited to the terms of the contract.
- His liability can never be greater than that in the contract.
- The suretyship is an accessory liability.
- He can act as surety for a smaller amount.
- He can bind himself conditionally where debt is unconditional.
- Where debt is unconditional he cannot bind himself unconditionally
- Where he has assumed future liability, he will be bound by them. 5x2=(10)

8.4

- The creditor has established him claim.
- The debtor has committed an act of insolvency
- there is reason to believe that it will be to the advantage of the creditors. 3x2=(6)

8.5
8.5.1

- The trustee is chosen according to number of value.
- The weight of a creditor's vote, is calculated according to the size of his claim.

- at the first meeting of creditors.
- The master can appoint someone else as trustee if no trustee is chosen at the first meeting.
- If the Master himself was not chairman of the concerned meetings, the selection must be ratified by him.
- On receipt of his certificate of appointment
- the trustee must publish him appointment and address in the Government Gazette.
- The Master must confirm his election.
- If, however, the elected trustee has been irregularly elected, then the Master himself must give written notice to the person selected to the effect that he refuses to confirm.
- If the master once again refuses the appointment of the trustee, he appoints a person as trustee himself.
- If the master considers it necessary he can also appoint a co-trustee. 6x2=(12)

8.6

- The insolvent estate is divided in two portions:
- The specially-secured portion
- The free residue. 3x2=(6)

[50]

QUESTION 9
COMPANY LAW / LEASE OF IMMOVABLE PROPERTY

9.1

* A natural person can be given a prison sentence for an offence, whereas a company can only be given a fine.
* The natural person dies sooner or later, but a company is granted perpetuance by law.
* The natural person's right belongs to him and he is personally liable, the company's rights belong to the company and its obligations are binding on it.
* Further, a company cannot be physically seen and cannot itself take part/act through representative. A natural person is physically perceptible. 3x2=(6)

9.2
9.2.1

- Each company must register a set of Articles of Association together with the Memorandum of Association.
- Public and private companies with a share capital can respectively make use of the model Articles of Association
- contained in Table A for a public company and B for a private company.
- The company can, however, also register a completely original set of Articles of Association.
- The Articles must be in prescribed form and signed by each subscriber and witnessed.
- Their full occupation, address and postal address must be stated. 5x2=(10)

9.2.2

- Shares and share certificates
  * May not buy its own shares
  * e.g. kinds of shares, ordinary shares
- General meetings
  * Meeting held once a year
  * 21 days' notice
- Dividends and profits
  * Dividends distributed to the public
  * Retained as reserves
- Directors
  * One director for a private company and two for a public company
  * Rights and duties in contract 2x3=(6)

Tenant

- Placing of leased property at disposal of tenant
- Warranty against interference in property
- Implementation of all necessary repairs to property
- Compensation for defect in property
- Paying of rates and taxes levied on property
- Recognition of tenant's right to sublet property
- Compensation for fixtures and improvements to property 6x2=(12)

9.4

- Specified immovable property
- * The parties must be in agreement as to the particular property.
  * The landlord need not be the owner of the property – he can merely guarantee free use and occupation.
- Period of time. e.g one year
  * The tenant should not have the use of the property permanently.
  * They must agree expressly or implicitly on the period.
- Specified amount of rent
  * The parties must agree that the tenant pay, in return for the use and occupation of the property.
  * It must consist of a definite amount i.e. money or a share in the fruits of the property.

3x4=(12)

9.5

- Rent fixed by the rent board
- Relation to the value of the property
- After all the circumstances have been taken into account

2x2=(4)

[50]

GAUTENGSE DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

MOONTLIKE ANTWOORDE VIR : HANDELSREG SG

VRAAG 1
VERPLIGTEND

1.1 C
1.2 B
1.3 A
1.4 D
1.5 C
1.6 C
1.7 D
1.8 B
1.9 B — 9X2=(18)

1.10 Net die nemer kan betaling ontvang van die trekker. (sedert 2001 nie verhandelbaar)

1.11 Is 'n persoon wat uit sy eie, namens 'n afwesige persoon optree, met die doel om daardie persoon se eiendom teen beskadiging te red.

1.12 Indien 'n persoon sonder 'n testament sterf.

1.13 Indien die erflaters mekaar oor en weer in 'n testament bevoordeel.

1.14 Gedrag

1.15 Persoon opdrag in eie persoon uitvoer

1.16 Model statute van 'n publieke maatskappy

1.17 Sedert 2001, geen veranderings toegelaat op tjeks. Bank kan tjek dishonoreer.

1.18 Nie in staat is om verder sy skulde te betaal nie. Sy laste oorskry se bates.

1.19 Op bevel van die hof, al die insolvent se bates hom ontneem word.

1.20 Verkoop van bates op 'n veiling, met die doel om skuldeisers te betaal. — 11x2=(22)

1.21 Onwaar = Maatskappy / beslote korporasie

1.22 Onwaar = Sertifikaat van inkorporasie

1.23 Onwaar = Eiendomsagent

1.24 Onwaar = medeborg

1.25 Onwaar = twee getuies 5x2=(10)
[50]

VRAAG 2
RETENSIEREG / BESLOTE KORPORASIE

2.1

2.1.1 Geldige retensiereg – retensie van sleutel is bewys

2.1.2 Behou nie retensiereg nie, gebou moet omhein word.

2.1.3 Behou retensiereg – word aan insolvente trustee oorhandig. 3x3=(9)

2.2
- Bergingsretensiereg
- Verbeteringsretensiereg 2x2=(4)

2.3

* Die onkostes moet in goeie trou (bona fidei) gemaak gewees het.
* Noodsaaklike uitgawes wat noodsaaklik is vir die behoud en beskerming van die saak.
* Die eienaar moet deur die uitgawes verryk of bevoordeel word.
* Luukse uitgawes wat die eiendom bloot versier, en die eiendom nie in stand hou of verbeter nie.
* bv. 'n persoon hou nie van 'n mat in 'n vertrek nie en vervang dit met 'n ander mat, verskaf aan die besteder geen retensiereg nie. 5x2=(10)

2.4 2.4.1 Foutief – lede
2.4.2 Waar (5)

2.5

* Die Stigtingsverklaring dien as die Akte van oprigting van die Beslote Korporasie.
* Dien as grondwet van die BK
* Hierdie dokument moet in die voorgeskrewe vorm opgestel en onderteken word, deur elke persoon wat lid van die BK wil wees.
* Verplig om 'n afskrif van stigtingsverklaring by registreerde kantoor te hou. 3x2=(6)

- Volle naam van BK
- Vernaamste besigheid wat bedryf word
- Posadres / adres van geregistreerde kantoor
- Volle naam en ID van elke lid
- Elke lid se belang uitgedruk as %
- Besonderhede van elke lid se bydra
- Naam en adres van rekeningkundige beampte
- Datum en boekjaar. 3x2(6)

2.6
- Elke lid is 'n verteenwoordiger van die BK m.b.t. handelinge met derdes
- Het die bevoegdheid om die BK kontraktueel te bind.
- Enige handelinge wat deur 'n lid buite die normale verloop van die BK se sake uitgevoer het, word nie as bindend beskou nie.
- Gevalle waar lede hul beperkte aanspreeklikheid verloor: In die volgende gevalle mag lede gesamentlik en afsonderlik aanspreeklik gehou word vir die skulde van die BK.:

* Waar transaksies in die naam van die BK aangegaan is, maar die afkorting BK weggelaat is.
* Wanneer die ledetal tien, vir 'n tydperk oorskry het.
* Indien die besigheid nalatig bedryf is. Enige 5x2=(10)

VRAAG 3
HUUR EN VERHUUR VAN ONROERENDE EIENDOM / TESTAMENTE

3.1

3.1.1 Skriftelik / versoek
3.1.2 plattelandse
3.1.3 Huur gaan voor koop
3.1.4 openbare veiling / huurkontrak
kontrak geregistreer is
persoon persoonlik eiendom bewoon 8x1=(8)

3.2

- Die verhuurder moet die eiendom oorhandig in die toestand soos ooreengekom, in 'n redelike toestand.
- Dit word nie verwag om die eiendom in 'n beter toestand te plaas.
- 'n Huurder kan nie die verhuurder dwing om die nodige herstellings aan te bring nie, hy het egter die volgende regsmiddele:
* Die huurder kan die koste van die verhuurder verhaal (eis); **indien** hy die verhuurder van die gebreke kennis gegee het.
* Kan op 'n vermindering van die huurgeld aanspraak kan maak.
  * Die huurder mag die huurkontrak kanselleer, sonder om verder aanspreeklik te wees vir verdere huur. 5x2=(10)

3.3

- Waar die huurder in gebreke bly om huur te betaal.
  * Verbeuringsbeding
- Waar die huurder die eiendom misbruik
  * Die verkryging van 'n hofinterdik.
- Waar die huurder in gebreke bly om die eiendom op die vervaldag terug te gee.
  * Spesifieke uitvoering plus skadevergoeding eis. 3x2=(6)

3.4.1

- Vrywillige en eensydige wilsuiting wat op 'n <u>voorgeskrewe</u> wyse plaasvind
- waardeur 'n persoon bepaal wat met sy nalatenskap na sy dood moet gebeur. 2x2=(4)

3.4.2

- 'n toevoeging tot 'n reeds bestaande testament aan te dui,
- om sodoende 'n testament aan te vul of te wysig. 2x2=(4)

3.5

- Al die goedere, dokumente onder sy bewaring neem.
- 'n Inventaris opstel van al die besittings.
- Bankrekening open op die naam van die boedel.
- In die Staatskoerant persone aansê om hulle vorderings in te dien.
- Moet vasstel of boedel solvent is al dan nie.
- Indien insolvent Meester daarvan in kennis stel.
- Bevestiging ontvang van insolvensie skuldeisers in kennis stel.
- Boedel solvent is gaan hy voort met beplanning van likwidasie.
- Boedelgoedere tot geld maak ooreenkom voorskrifte. 4x2=(8)

3.6

- In 'n **gesamentlike** testament kan enigeen van die erflaters, gedurende sy leeftyd klouseles wysig op herroep.
- In die geval van 'n **wederkerige** testament mag die langslewende nie die testament herroep of wysig nie. 2x2(4)

3.7

3.7.1 Indien die persoon sonder 'n testament sterf

3.7.2 16 jaar

3.7.3 Meester / Eksekuteursbrief (6)

[50]

VRAAG 4
VERHANDELBARE DOKUMENTE / MAATSKAPPYWET

4.1

4.1.1

- Die tjek het 'n tweeledige aard.
- Eerstens is dit 'n wissel.
- Tweedens 'n magtiging van 'n kliënt aan sy bankier om bedrae uit sy rekening te betaal.
- Die verhouding is grootliks op handelsgebruik gebasseer.
- Verhouding is dus een van skuldenaar en skuldeiser.
- Bank is geregtig om betaling van tjek te weier as dit nie aan vereistes voldoen nie.
- Dit is die plig van die kliënt om die bank in kennis te stel indien hy vermoed dat sy handtekening vervals word. 5x2=(10)

4.2

* Waar die kliënt die betaling van 'n tjek stop.
* Waar die bank kennis kry van die kliënt se dood of insolvensie.
* Die tjek is onvolledig ingevul.
* Die bedrag in woorde en syfers verskil.
* Veranderings is aangebring sonder dat die trekker se handtekening daarby is.
* Die tjek is geskeur.
* Die tjek is verouderd (in geval van privaat tjeks ouer as ses maande en staat tjeks drie maande.
* Die tjek is vooruitgedateer. 4x1=(4)

4.3

* Regspersoonlikheid / maatskappy afsonderlike entiteit / besit regte en pligte
* Ewigdurende voortbestaan / bestaan dit onafhanklik van sy lede / opbestaan as dit gelikwideer word 2x3 ~~3x2~~=(6)

4.4

4.4.1 Een tot vyftig
4.4.2 Sewe
4.4.3 Spesiale besluit (6)

4.5

- Akte van oprigting in voorgeskrewe vorm
- Statuut in voorgeskrewe vorm
- Kennisgewing van geregistreerde kantoor
- Skriftelike toestemming om as direkteur op te tree
- Skriftelike toestemming om as ouditeur op te tree
- Bewys van betaling van jaargelde
- Bewys van betaling van registrasiegelde 6x2=(12)

4.6

* Die aansoek moet volgens voorskrif gedoen word.
* 'n Aansoek om uitreiking van die sertifikaat.
* 'n Verklaring deur elke direkteur oor die voldoendheid van die kapitaal van die maatskappy.
* As hy meen dat dit onvoldoende is, moet hy sy redes daarvoor verstrek, asook hoe en uit watter bronne die maatskappy gefinansier gaan word.
* 'n Opgawe aangaande besonderhede van direkteure en beamptes.
* Die ouditeur se toestemming om as ouditeur op te tree.
* Bewys dat voorgeskrewe jaargeld betaal is.
* Toestemming om as direkteur op te tree. 6x2=(12)

VRAAG 5
PAND EN VERBAND

5.1

- 'n Skriftelike dokument, 'n verbandakte
- Word deur 'n verbanduitmaker opgestel.
- Dit bevat o.a.: eiendom onder verband, rente, terugbetaling van koopsom.
- Moet deur eienaar onderteken word.
- Registrateur onderteken en bekragtig met ampseël.
- Word geregistreer in kantore van registrateur van aktes.
- Binne twee maande ingedien word vir registrasie. 6x2=(12)

5.2

* **Rente**
- Die vernaamste motief vir die voorskiet van geld, is om rente te verdien.
- Die verbandakte bepaal hoeveel rente betaal moet word; wanneer dit betaalbaar is.
- Maksimumkoerse (woekerwins) / geen rentekoerse vasgestel (5)

* **Opseggings of oproepingsklousules**
- In so 'n klousule word gewoonlik ooreengekom dat die verbandhouer die reg sal hê om die verband onmiddellik op te sê en die kapitaal en rente daarop te eis,
- indien die verbandgewer versuim om enige bepalings van die verbandakte stiplike na te kom. (7)

5.3

5.3.1

- Waar een persoon 'n reg verkry op die roerende eiendom van 'n ander persoon.
- Met die doel om 'n verpligting te verseker. 2x2=(4)

5.3.2

- Reg waar een persoon op die onroerende eiendom van 'n ander persoon verkry
- Met die doel om 'n verpligting te verseker 2x2=(4)

5.3.3

- Op bevel van die hof
- Die balju sal dan op die eiendom van die skuldenaar beslag lê,
- Met die doel om dit in eksekusie te verkoop en sodoende die skuld te delg. 2x2=(4)

5.3.4

- 'n Dekkingsverband is 'n verband wat geregistreer word ten einde die betaling van **toekomstige skulde** te verseker.
- Dit word hoofsaaklik aangewend om oortrokke bankrekening-fasiliteite te verseker. 2x2=(4)

5.3.5

- 'n Kustingsbrief is 'n besondere soort spesiale verband oor bepaalde onroerende eiendom.
- Ten gunste van enigiemand wat die koopsom voorgeskeit het,
- registrasie gelyktydig met 2x2=(4)

5.4

- Beëindiging van die hoofskuld
- Afstanddoening
- Vernietinging van die beswaarde eiendom
- Beëndiging van die verbandgewer se reg
- Skuldvernuwing - Skuldvermenging
- Verjaring - Bevel van die hof 6x1=(6)

[50]

VRAAG 6
INSOLVENSIE / VENNOOTSKAPPE

6.1

- Vergoeding wat hom toeval by wyse van persoonlike letsel, of skadevergoeding.
- Pensioen waarop hy geregtig mag wees.
- Vergoeding betaalbaar kragtens die Mynteringswet.
- Bate na sekwestrasie deur eie vlyt verkry.
- Klere, beddegoed en ander noodsaaklike bestaansmiddele.
- Lewenspolisse op eie lewe.
- Bates verkry deur die verkoop van bogenoemde goedere. 5x2=(10)

6.2
6.2.1

- Indien die skuldenaar self vir 'n sekwestrasiebevel aansoek doen,
- tot voordeel van sy skuldeisers 2x2=(4)

6.2.2

- Die skuldenaar moet die aansoek van kennisgewing van boedeloorgawe in die **Staatskoerant** asook in 'n **nuurblad** in omloop in die distrik waarin hy woon of besigheid dryf, publiseer.
- Binne sewe dae na publikasie van die kennisgewing van boedeloorgawe moet die skuldenaar 'n afskrif daarvan aan elke skuldeiser stuur of oorhandig.
- 'n Skuldenaar moet 'n vermoënstaat opstel en twee eksemplare daarvan by die meesterkantoor indien.
- Na ontvangs van die vermoënstaat kan die meester die aansoeker beveel om een of meer van die aangeduide bates te laat waardeer.
- Hierdie vermoënstaat moet vir 'n tydperk van veertien dae beskikbaar wees ter insae van enige skuldeiser.

6.3
6.3.1

- Gewone vennootskap 1x2=(2)

6.3.2

- Die tydperk
- Aard van onderneming
- Bydraes van elke vennoot
- Gemagtigde onttrekkings
- Rente op kapitaal en onttrekkings
- Verdeling van winste of verliese
- Salarisse en bonusse aan vennote
- Bestuur en gesag van vennote
- Prosedure by ontbinding – afsterwe of uittrede
- Skikking van geskille. 6x1=(6)

6.3.3

- Die doeleindes van die vennootskap moet wetlik en afdwingbaar wees.
- Indien teenstrydig met die reg of maatskappywet is die vennootskap ongeldig. 2x2=(4)

6.3.4

- 'n Vennoot moet rekenskap gee van alle vennootskapsbates wat hy in besit het of gehad het, gee.
- Vennote wat die finansiële aspekte administreer moet 'n behoorlike stel boeke hê.
- Vennote moet vrye toegang tot dit hê. 3x2=(6)

6.3.5

- Die verdwyning en langdurige afwesigheid van 'n vennoot.
- Onbevoegdheid weens 'n lang siekbed.
- Kranksinnigverklaring van 'n vennoot.
- As gevolg van onderlinge twiste.
- Geen verdere winste.
- Egbreuk van die een vennoot met die ander se vrou.
- Nalatigheid deur die besturende vennoot. 3x2=(6)

[50]

VRAAG 7
AGENTSKAPPE

7.1

* die diens wat verrig word;
* die vergoeding wat daaraan verbonde is;
* dat die regte en pligte uit die ooreenkoms die prinsipaal toekom. 3x2=(6)

7.2

- Die beloofde vergoeding (kommissie) betaal.
- Vergoeding van die agent se onkostes.
- Vrywaring van agent teen eise van derde partye. 3x2=(6)

7.3

* 'n Prinsipaal kan kragtens die leerstuk van estoppel gebind word deur optrede van buite die werklike volmag van sy agent val.
* Wanneer die prinsipaal 'n skriftelike magtiging teken, is die agent geregtig om daarvan af te lei, dat hy die terme kan invul.
* 'n Persoon laat sy assistent toe om noodsaaklike huishoudelike benodighede op krediet te koop en betaal die rekenings maandeliks.
* Wanneer 'n ouer uit gewoonte toelaat dat sy kind goedere namens hom op krediet koop is die handelaar geregtig om daarvan af te lei dat hy gebind sal wees.

4x2=(8)

7.4

* Plig om die opdrag stiptelik uit te voer
* Plig om die opdrag in eie persoon uit te voer

- 'n Agent is verplig om die opdrag wat hy onderneem het, uit te voer.
- Indien hy dit nie doen nie sal die prinsipaal hom vir skadevergoeding kan aanspreek.
- Verder sal hy ook sy reg op vergoeding verbeur.
- Agent moet sy opdrag met die nodige kennis, sorg en vaardigheid uitvoer.
- Indien hy nie met die nodige sorg optree nie, sal hy aanspreeklik wees vir enige skade wat die prinsipaal as gevolg van die optrede gely het.

- 'n Agent is as algemene reël verplig om sy opdrag persoonlik uit te voer. Hy mag dit dus nie aan iemand anders oordra nie. Hierop bestaan daar **twee uitsonderings**:

* Wanneer die prinsipaal die aanstelling goedkeur.
* Wanneer dit 'n erkende handelsgebruik is om subagente aan te stel. 6x2=(12)

7.5

* Die agent moes die bedoeling gehad het om namens 'n prinsipaal op te tree en nie namens homself nie.
* Die handeling moes in die naam van die prinsipaal verrig gewees het.
* Die handeling moes nie onwettig gewees het nie.
* Die prinsipaal moes ten tye van die transaksie bestaan het. 4x2=(8)

7.6

- Deur voltooiing van werk
- Deur verstryking van tydperk
- Deur opsegging of herroeping van opdrag
- Agent sy amp neerlê, onderhewing aan skadevergoeding
- Dood of kranksinnigheid
- Insolvensie van prinsipaal of agent
- Wedersydse ooreenkoms 5x2=(10)

[50]

VRAAG 8
BORGSKAP / INSOLVENSIE

8.1

- Die voorreg van uitwinning of uitskudding
- Hierdie voorreg behels dat die **borg** mag eis dat die skuldeiser eers die skuldenaar moet aanspreek vir die nakoming van skuld, alvorens hy self aanspreeklik sal wees.
- Indien die skuldeiser nie die volle skuld van die skuldenaar kan verhaal nie, moet die borg die koste van die uitskudding betaal.

Die borg kan hom in die volgende gevalle nie op die voorreg van uitwinning beroep nie:

* Indien die skuldenaar vanweë sy insolvensie nie kan betaal nie.
* Waar die skuldenaar deur 'n persoonlike verweer beskerm word bv. waar hy 'n minderjarige is.
* Waar die skuldenaar in die buiteland is, geen besittings agtergelaat het. 6x2=(12)

8.2

- Die voorreg van skuldverdeling / splitsing / Latynse terme
- Die voorreg van sessie van aksie 2x2=(4)

8.3

- Die borg se aanspreeklikheid is beperk tot die bepalings van die kontrak.
- Die borg se aanspreeklikheid kan nooit meer wees, as dit wat in die kontrak bepaal word.
- 'n Borg mag 'n kontrak laat opstel waarin hy vir 'n kleiner bedrag as die hoofskuld aanspreeklik gehou sal word.
- 'n Borg kan hom voorwaardelik bind indien die skuld onvoorwaardelik is.
- Indien die skuld voorwaardelik is kan die borg hom nie onvoorwaardelik bind nie.
- Indien hy vir toekomstige skulde van debiteur aanspreeklik gehou kan word, sal hy daaraan gebind wees. 5x2=(10)

8.4

- Die skuldenaar is insolvent of pleeg 'n daad van insolvensie.
- Die skuldeisers wat die versoek voorlê se eis is bewys.
- Dit sal tot voordeel van die skuldeisers wees. 3x2=(6)

8.5
8.5.1

- Die trustee word volgens getal en waarde (d.w.s. die gewig wat 'n skuldeiser se stem dra, word bereken volgens die grootte van sy vordeing)
- op die eerste byeenkoms van skuldeisers verkies.

- Die meester kan iemand anders as trustee aanstel as geen trustee op die eerste byeenkoms verkies word nie.
- Indien die meester nie self voorsitter van die betrokke vergadering was nie, moet die verkiesing deur hom bekragtig word.
- Die verkosene sal 'n sertifikaat van aanstelling van die meester verkry nadat hy tot bevrediging van die meester sekuriteit gestel het vir die behoorlike uitvoering van sy pligte.
- Die meester kan ook weier om die verkiesing te bekragtig byvoorbeeld waar die verkose trustee onbevoeg is om as trustee op te tree.
- In welke geval hy weer 'n byeenkoms moet belê om 'n geskikte persoon te verkies.
- Indien die meester dit nodig ag, kan hy ook 'n mede-trustee aanstel wat gesamentlik met die trustee moet optree. 6x2=(12)

8.6

- Versekerde bates / sekuriteite vir voorkeurskuldeisers <u>of voorbeeld</u>.
- Vrye oorskot / res van boedel <u>of voorbeeld</u> 3x2=(6)

[50]

VRAAG 9
MAATSKAPPYWET / HUUR EN VERHUUR VAN ONROERENDE EIENDOM

9.1

* 'n Natuurlike persoon kan tronkstraf opgelê word, terwyl 'n maatskappy 'n boete opgelê word, vir 'n oortreding.
* 'n Natuurlike persoon kom tot sterwe, terwyl 'n maatskappy ewigdurende is (ontbind by sekwestrasie)
* Die natuurlike persoon doen sy regshandelinge self, terwyl aangestelde direkteure dit vir en namens die maatskappy doen
* Die natuurlike persoon se regte behoort aan hom en hy is persoonlik aanspreeklik vir sy verpligting, terwyl die maatskappy se regte behoort aan die maatskappy en sy verpligtinge is bindend op die maatskappy en nie op sy lede nie.
* Die natuurlike persoon se bates is sy eie, terwyl die bates van die maatskappy aan die maatskappy behoort.
* Die natuurlike persoon is aanspreeklik vir sy skulde, terwyl die maatskappy se skulde nie van die andeelhouers verhaal kan word nie. 3x2=(6)

9.2

9.2.1

- Elke maatskappy moet saam met die akte van oprigting 'n stel statute laat registreer.
- Publieke en private maatskappy met 'n aandelekapitaal kan onderskeidelik van die model statute vervat in Tabel A en B gebruik maak.
- Tabel A is 'n model statute vir 'n publieke maatskappy en Tabel B is 'n model statute vir 'n privaat maatskappy.
- Anders as in die geval van die akte van oprigting skryf die wet nie voor wat die statute moet bevat nie.
- Dit staan dus die maatskappy vry om sy interne sake na goeddunke in die statute te reël.

Indien die bepaling in die statuur egter bots met 'n bepaling van die wet of akte van oprigting sal dit nietig wees. 5x2=(10)

9.2.2

- Aandele en aandelesertifikate
  * Maatskappy nie eie aandele koop nie.
  * Soort aandele bv gewone aandele
- Vergaderings
  * Algemene vergadering een keer per jaar
  * Skriftelike kennisgewing
- Verdeelbare winste en dividende
  * Wet toelaat om uit te betaal
  * Reserwes terughou
- Direkteure
  * Een direkteur by privaat en twee by publiek
  * Regte en pligte word in kontrak bepaal 2x3=(6)

Verhuurder

- Die verhuurde saak aan die huurder vir bewoning oorhandig.
- Die huurder in sy genot en gebruik nie steur nie.
- Die nodige herstellings aanbring.
- Waarborg teen gebreke.
- Belasting op eiendom betaal.
- Subhuurders in sekere gevalle erken.
- Die huurder vergoed vir verbeterings aangebring. 3x2=(6)

9.4

- 'n Gespesifiseerde onroerende eiendom.
- * Moet eens wees oor die vaste eiendom wees.
  * Verhuurder hoef nie die eienaar te wees van die verhuurde eiendom nie.
- 'n Bepaalde termyn bv. een jaar
  * Uitdruklike ooreenkom oor welke termyn die huurder die eiendom sal gebruik.
  * Die huurder sal nie permanente gebruik en genot van die eiendom hê nie.
- 'n Gespesifiseerde som geld as huur.
  * Dit moet in geld betaalbaar wees.
  * Of dit kan bestaan uit 'n bepaalde opbrengs van die grond
  * Dit moet uit 'n definitiewe vasgestelde bedrag bestaan. 3x4=(12)

9.5

- 'n Huur soos vasgestel deur die huurraad.
- Bereken in verhouding tot die waarde van die eiendom.
- Na al die omstandighede in ag geneem. 2x2=(4)

[50]